

De actualiteiten-rubriek *AVRO's Televizier* wijdde op 18 oktober 1979 een speciale uitzending aan het pas verschenen deel en zijn auteur. De recensent Herman Hofhuizen schreef in *Het Binnenhof* (19 oktober 1979) het volgende commentaar:

- 6 'De historicus werd in de studio ondervraagd door Jaap van Meekren en bovendien werd hij geconfronteerd met een aantal uitspraken, o.m. van mr. Jaap Burger, die destijds in Londen enige tijd deel uitmaakte van de Nederlandse regering, en van dr. J. G. de Beus, tijdens de oorlog secretaris van de premier, prof. Gerbrandy. Laatstgenoemde stelde wel vast dat "het algemene beeld" van De Jong over de beschreven periode "voortreffelijk" was, maar kwam daarna toch met een nogal zwaarwegende kritiek, die de voortreffelijkheid danig aantastte. Veel tijd tot verweer had de historicus niet. In het andere geval had hij trouwens ook wat uitvoeriger kunnen ingaan op de beginopmerking van Van Meekren, die zei "geschrokken te zijn van het dilettaantisme en het antisemitisme" van vele Nederlandse mensen, die in die dagen op de één of andere manier in Londen wat te zeggen hadden. En dat zou ongetwijfeld interessant zijn geweest.'

H. J. A. Hofland vatte in de *Haagse Post* (20 oktober 1979) het negende deel samen onder de kop 'Maar er was meer':

- 6 'De geschiedenis van de Nederlandse regering in Londen is de ontwikkeling van een trauma in reïncultuur. De koningin en haar ministers in ballingschap zijn niet ontsnapt aan het lot dat alle politieke émigrés vroeg of laat treft. Ontdaan van hun natuurlijke wortels, zonder het volk, de pers, de partijen, zijn ze langzamerhand ten prooi geraakt aan een paar geheime obsessies die ze uit het vaderland hadden meegenomen, en hebben zich rusteloos verdiept in de hersenspinsels waarmee ze die obsessies wilden bestrijden. Dat heeft geen enkel resultaat gehad, en daarom is de Nederlandse regering in Londen vaak een aandoenlijk en soms een tragisch gezelschap.

De gezagsdragers zonder land verloren zich in intriges waarmee ze vaderlandse geschiedenis dachten te maken, en met ontombare ijver zetten ze hun handtekeningen en stempels op documenten die alleen al daardoor oud papier werden. Er staat nog veel meer in het negende deel van L. de Jongs levenswerk, maar dit is de strekking die ten slotte uit de anderhalf duizend pagina's te voorschijn komt; niet nieuw misschien, maar wel onomstotelijk.

Toen de regering, met De Geer als minister-president, in mei 1940 in Engeland aankwam, zag het er allemaal nog heel anders uit. De Geer zelf was "défaitist", dat wil zeggen, hij geloofde heilig aan de Duitse overwinning en dacht daarom dat het beter zou zijn, het met de bezetter zo vlug, en als het mogelijk was, ook zo deftig mogelijk op een akkoordje te gooien. Het is wel interessant om te lezen hoe een oude, christelijke